

T A L E,
HOLDEN
VED
DEN HÖISALIGE KONGES,
K O N G
F R I D E R I C H
D E N F E M T E S,
AF
DIRECTIONEN
BEKOSTEDE,
PAA DET
KONGELIGE
FRIDERICHS HOSPITAL
OPRETTEDE,
M O N U M E N T,

DEN 4 SEPTEMBER 1783.

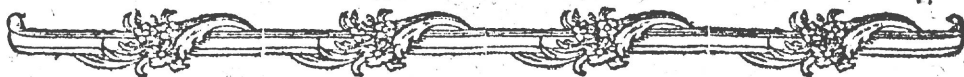
KIÖBENHAVN 1783.
TRYKT HOS NICOLAUS MÖLLER,
KONGELIG HOF-BOGTRYKKER.

09.617

Fr. 33

bra

10454

STORE KONGE!

DERES KONGELIGE MAJESTET vilde i Naade antage dette allerunderdanigste oprigtig meente Taknemmeligheds Offer, som Directionen paa egne og alle veltænkende erkjendtlige Underfaatters Vegne, og især paa deres, som faa overflødig have nydt Frugten af denne DERES MAJESTETS dyrebare Indretning og ömme faderlige Omforg for Ulykkelige, i Dag i allerdybeste Underdanighed frembærer.

DERES KONGELIGE MAJESTET holdt det ikke under DERES HÖIHED, fra DERES Throne at nedsee til alle DERES troe og kiere Underfaatters Kaar, for bestandig at underföge og udfinde det, som kunde giöre dem alle, hver efter sine Omstændigheder, lykkelige. DERES MAJESTET fandt iblant dem en Mængde Fattige, Forladte, Syge og Redningslöse.

*

DERES

DERES Kongelige ömme Hierte rörtes af Medlidenhed over dem, og Menneskekierlighed, som saa tydelig i alle DERES MAJESTETS Handlinger og Indretninger viiste sig, bevægede DERES MAJESTET strax til at söge og udfinde det beqvemteste Middel til at lindre og afhielpede deres Nöd. Kunde vel noget bedre, herligere, christeligere og Kongeligere optænkes, end denne dyrebare Stiftelse; dette Kongelige Friderichs Hospital? DERES MAJESTETS höie Viisdom indfaae strax, hvorledes det kunde og burde indrettes, at det bedst kunde svare til den Kongelige og faderlige Hensigt og Beslutning, DERES MAJESTET efter moden Overlæg havde fattet.

DERES MAJESTETS viise og indsigtsfulde Huusholding viiste Udveie til de store Bekostninger, der udfordredes til at bygge, indrette og underholde denne dyrebare Stiftelse, hvis Lige neppe findes i Europa, og ingen Stæder findes bedre.

I dette Kongelige Friderichs Hospital er, siden Aabningen 1756, 32000 Mennesker, ved Guds Velsignelse og DERES MAJESTETS faderlige Forsorg, deels af Elendigheden og Dödens Strube udrevne, deels lemlæstede, ere her komne til deres Förlighed; af hvilke 25 til 26000 paa Stiftelsens Bekostning ere forplegede og helbredede; de övrige have her, for en ringe Betaling, fundet den Hielp og Opvartning, de i deres egne Huse ikke kunde have. Hvor mange Velsignelser, Glædes og Tak-

nemme-

nemmeligheds Taare ere ikke udöste af dem, der endog imod deres egen Formodning herfra ere udgangne, helbredede, friske og med sunde Lemmer? Kan paa Jorden optænkes eller oprettes et herligere Monument for en god og kierlig Konge, end Friderichs Hospital? Det overgaaer Million gange dem, hvis Spidser rekke op til Himmelen, men raabe Hevn over dem, der lode dem bygge, for den megen Trængsel Undersaatterne der ved have maattet udstaae, og de Sukke, der ved det utaaelige Arbeide af deres Bryst ere udpersede. Undersaatters Velsignelse eller Sukke blive visseligen hörte af den Gud, der seer og hörer begge.

Denne dyrebare Stiftelse har ved Guds Naade hidtil erholdet sig; den haver dog maattet lide adskilligt; deels ved den ulykkelige Hændelse, da Krudt-Taarnet sprang, som kostede det henimod 10000 Rdlr. af sine Midler; deels ved betydelige Tab, som det ikke haver staaet i Directionens Magt at afværge; deels ved uventede og uformodentlige Udgivter, som til Stiftelsens Vedligeholdelse have været uforbigiengelige; deels ved den Forandring og Indretning for veneriske Syges Indtagelse i Aaret 1771, tvertimod den Höifaligste Konges Befaling, som, da det i Aaret 1772 vores allernaadigste Konge blev forestillet, ved Rescript af 10 December blev forandret, og Hospitalet igien blev sat i sin Fundatzmæssige Stand, hvilket var saa meget naturligere,

ligere, som de her i Hospitalet indkommende Syge derved bleve frie for den Mistanke, at de af dette vederstyggelige ved Lidelighed velfortiente Onde havde været angrebne, og dette Onde paa et andet Sted endog uden Betaling kan læges; deels og ved den med dette Hospital forenede frie Jordemoder-Anstalt, som kostede mere end den dertil bestemte Summa udgiör: Men denne trykkende Omstændighed bliver nu ved vores allernaadigste Dronning JULIANE MARIES Naade og Forsorg hævet, da HENDES MAJESTETS Kierlighed for denne af HENDES Höifstsalige Gemahl oprettede dyrebare Stiftelse, og af sand Mennekierlighed for den lidende Fattige og Forladte, allernaadigst haver fundet for got, aldeles at skille Accouchements-Anstalten herfra, og en bedre og vidtløftigere Indretning at anbefale og lade foranstalte. For denne Naade skylder Hospitalet, og alle, HENDES MAJESTET den allerunderdanigste og oprigtigste Tak. Og da HENDES MAJESTET i Dag indtræder i HENDES velsignede 55de Aar, saa ønske vi alle, som kiende og paaskiönne HENDES utallige Naades-Beviisninger, Mildhed og Gavmildhed imod alle og især imod Fattige, Fortrængte, Nödlidende, Enker og Faderlöse, at den grundgode Gud, som bedst kiender og veed det, endog i Löndom giorte Gode, og allene kan, vil igiengielde HENDES MAJESTET de Velgierninger, HUN udviser saa christelig og som en sand Menneke-Ven, med uendelige Velsignelser:

Han

Han krone HENDES MAJESTET med al timelig Lykfalighed, bestandig Helbred og en velsigned höi Alder, og at HUN her og hiffet maae höfte rige Frugter af den Kierlighed og ömme Omhu, HENDES MAJESTET faa udmerket udviser.

Saa staaer da ved Guds Naade dette fortreffelige Hospital til alle Trængendes Tröst og Hufvaelse. Vi önske og haabe, at det fremdeles ved Guds Forsyn og vor allernaadigste KONGES og HANS KONGELIGE MAJESTETS Arve-Successorers mächtige Beskiermelse og faderlige Forsorg maae blive ved Magt til den sildigste Eftersegt, da den Höistfalige Konges viise Indretning, naar den bliver holdet og uforanderlig efterleves, lover Bestandighed og Vedvarenhed.

Directionen, som af den Höistfalige Konge og Stifter var anbefalet, haver indtil Aaret 1771, fra den förste Grundsteen blev lagt, saaledes opfyldet de dem allernaadigst paalagde Pligter, at denne dyrebare Stiftelse er begyndt, tiltaget og fuldendet i nöieste Overeensstemmelse med HANS MAJESTETS viise og christelige Beslutning, faa at enhver Skiönnende og Veltænkende skylder dem den fuldkommenste Erkiendtlighed for al deres Möie og derved udviiste Fliid; men især skylder man Hans Excellence Geheimeraad Hr. ADAM GOTLOB Greve af MOLTKE al billig og velfortient Höiagtelse og Tak, som den, der om den Höistfalige Konges Hensigt og Villie bedst var underrettet, og

med en utrættelig Omhu og indfigtsfuld Nøiagtighed fögte at udföre HANS MAJESTETS Befalinger, ved alle Leiligheder förgede for Hospitalets Bedste, og forestillede dets Tarv, ja fast ved enhver Samling overbragte glade Budskab om nye Naades-Beviisninger!

Hans Excellence haver endog, efterat han for længst af Directionen er udgangen, vedbleven at ære og elske den Store Konge og Stifter, og denne HANS MAJESTETS dyrebare Stiftelse, og til et nyt Beviis derpaa haver han i dette i Dag oprettede Monument vildet tage Deel.

Hvad skylder ikke Hospitalet Dem, mine Höifstarede Herrer, som siden 1772 her have fört Directionen! Lad Hospitalet og de Syge tale Deres Lov, og lad enhver, som seer det og kan skönne, dömmе! Jeg veed, at De ikke gierne ville höre, det jeg kunde og burde sige Dem: Jeg veed, at de ere fornöiede med det Vidnesbyrd, Deres Samvittighed giver Dem. Give Gud! at dette Hospital aldrig maae savne saa redeligfndede og veltænkende Directeurer, og at Deres Eftermænd maae, saa ofte som de ansee dette den Höifstelige Konges Billede, tænke og handle, som at HANS MAJESTET Höifst Selv Personlig var tilstede, for at paaskönne alle deres Foretagender og deres Huusholding, for i det ringeste paa hiin Dag at fördrö dem til Regnskab for deres Handlinger: saa vil Hospitalets Tarv blive talet og dets Bedste blive besörget.

De

De tvende Hospitalets Læger maae jeg og for deres indfigtsfulde Behandling og christelige Omsorg for de Syge, erindre: Jeg vil ønske, at den gode Gud, den bedste Læge, fremdeles vil velsigne deres besværlige Arbeide og Möie. Den Belønning de derfor i Tiden kan vente og hvormed de visseligen ere fornöiede, er de 1000de Helbrededes Tak og Erkiendtlighed, som fandelig er stor for dem, der vide at sætte Priis derpaa. Jeg veed, at den Glæde, at giøre sit Embede troligen, er for dem det, de helst ønske. Jeg bör ikke tvivle, at de jo ville vedblive at følge deres værdige Formænds Fodspor, fremdeles handle som hidtil, og i alt söge de Syges Vel og Hospitalets Tarv, saaledes som de med hinanden kunne bestaae. De ville fremdeles, efter den Store Stifters Hensigt, söge at opklække, danne og undervise Candidaterne og andre, som söge deres Underviisning, at de kunne blive duedige Læger, Fædernelandet til Ære og Tieneste. For den utrættelige Fliid og Tilfyn, som baade De Hr. Inspecteur HEMPEL og De Hr. KLÆR, hver i sit Fag, have viist, takker hele Directionen dem og ønsker dem Helbred og Velsignelse i deres besværlige Embeder, og er forsikret, at de herefter ville vedblive at vise sig, som de hidtil med saa megen Nytte for Hospitalet have gjort. Belønningen haaber jeg vil følge i det Timelige, og er forsikret, at Fundatzens Löfte vil for Dem Hr. KLÆR blive opfyldt, og at de 7 Jacobs

Aar ville dog engang faae Ende. Endeligen takker jeg paa Hospitalets Vegne den værdige Apothequer CAPPEL, som ved et saa anfeeligt Legatum af 10000 Rdlr., haver viist sin Erkiendtlighed imod det; Jeg vil ønske, at dette følgeværdige Exempel maae giøre Indtryk paa dem, der kunne, om de ville, giøre got imod deres fattige og trængende Næste. Den Store Konge, hvis Ihukommelse til evig Tid bör være dyrebar for alle redelige og christeligfinede Underfaatter, haver paa dette Sted, hvor vi i Dag helligholde og i al oprigtig Underdanighed prise hans faderlige Forsorg for de Fattige og Nödlidende, banet dem en Vei, hvor enhver, efter sin Ævne, bör gaae.

Gud bevare og opholde vor allernaadigste Konge, Dronningen, Kronprindsen, Arveprindsen og det ganske Kongelige Huus, at De i al Kongelig Velstand maae voxe, og befæste det som en Klippe til Verdens Ende; og lad Dem alle være denne Kongelige Stiftelses Beskiernere imod alle dem, som maatte faae i Sinde at fornærme det, saa skulle vore Velsignellers Önsker og de Fattiges og Nödlidendes Velsignelser hvile paa Dem til evig Tid.

Gud bevare Kongen! Kongen leve i mange Aar!
